

Naschrift bij: Heen en weer in privatisering afval

In de reactie van Van Holst (2012) op Gradus *et al.* (2012) staan twee punten van kritiek centraal. In de eerste plaats geeft hij aan dat naast landelijk opererende partijen ook lokale partijen meegenomen moeten worden. Dit is echter onjuist. In de dummybenadering zijn lokale partijen als de benchmark gekozen. Dat wil zeggen dat alle gepresenteerde coëfficiënten geïnterpreteerd moeten worden ten opzichte van deze benchmark. Dit is altijd zo bij dit soort onderzoek, al kun je natuurlijk kiezen wie de benchmark is. Maar feitelijk zijn alle partijen meegenomen. De ervaring uit eerder onderzoek, zowel wat betreft privatisering als koopzondagen (Dijkgraaf en Gradus, 2007; Dijkgraaf *et al.*, 2003), leert overigens dat deze groep lokale partijen ideologisch divers is en dus geschikt is als benchmark.

Het tweede punt is dat wij hadden moeten bezien of kosten een rol spelen. Methodologisch is dat een discutabele constatering. Gemeenten hebben vergelijkbare mogelijkheden als het gaat om het benutten van kostenvoordelen. Die kunnen dan ook niet als verklarende variabele worden opgenomen. Wat Van Holst suggereert is dus feitelijk onmogelijk binnen de door ons gekozen onderzoeks aanpak. Die maakt het immers mogelijk om te achterhalen wat de effecten zijn van variabelen die verschillen tussen gemeenten. Een vergelijkbare constatering geldt voor de invloed van tariefdifferentiatie en ketenaanpak. Ook die kunnen door (bijna) alle gemeenten benut worden en passen dus niet binnen onze aanpak. Bovendien zien wij niet in waarom dit soort variabelen zou moeten verklaren waarom gemeenten voor een bepaalde institutionele vorm van de inzameling kiezen. Wel is het zo dat er correlatie bestaat tussen tariefdifferentiatie en uitbesteding (Dijkgraaf en Gradus, 2008). Gemeenten die meer uitbesteden gebruiken vaker tariefdifferentiatie. Maar daarmee is tariefdifferentiatie nog geen verklarende factor voor de vraag met welke institutionele vorm de inzameling plaatsvindt.

Op zich is het juist dat de data van Agentschap NL kostengegevens bevatten. Uit eerder onderzoek blijkt dat deze kosten vooral samenhangen met het aantal ophaalpunten, de bevolkingsdichtheid en de institutionele keuze (Dijkgraaf en Gradus, 2011). In tegenstelling tot eerdere bevindingen bleek het positieve effect van privatisering op de kosten in de

RAYMOND GRADUS

Hoogleraar aan de Vrije Universiteit van Amsterdam en directeur van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

ELBERT DIJKGRAAF

Hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en Tweede Kamerlid voor de SGP

MATTHEUS WASSENAAR

Gastonderzoeker aan de Vrije Universiteit Amsterdam

loop der tijd af te nemen, en bleek dat schaafeffecten ook via gemeentelijke samenwerking te bereiken zijn. Dat ge-differentieerde tarieven een rol spelen in de hoeveelheid en daarmee de kosten is juist, maar dit is ook in de literatuur onderzocht (Dijkgraaf en Gradus, 2009; Allers en Hoeben, 2010).

Kortom, we delen de conclusie dat afval een interessante markt is met inderdaad miljarden omzet, maar de conclusie dat onze analyse onvolledig is en daarmee ook de literatuur onvolledig is, delen wij beslist niet. Wel is het juist dat, wil je alle vragen rondom de afvalmarkt beantwoorden, je niet alleen moet vertrouwen op een ana-

lyse van de vraag hoe gemeenten afval inzamelen. Dan is het noodzakelijk dat alle relevante literatuur bestudeerd wordt. Van Holst kan gerust zijn. De literatuurlijsten van genoemde artikelen maken duidelijk dat die uitdaging in de praktijk en het onderzoek breed opgepakt wordt.

LITERATUUR

- Allers, M.A. en C. Hoeben (2010) Effects of unit-based garbage pricing: a differences-in-differences approach. *Environmental & Resource Economics*, 45(3), 405–428.
- Dijkgraaf, E. en R.H.J.M. Gradus (2007) Explaining Sunday shop policies. *De Economist*, 155(2), 207–219.
- Dijkgraaf, E. en R.H.J.M. Gradus (2008) Institutional developments in the Dutch waste collection market. *Environment and Planning C: Government and Policy*, 26(1), 110–126.
- Dijkgraaf, E. en R.H.J.M. Gradus (2009) Environmental activism and dynamics of unit-based pricing systems. *Resource and Energy Economics*, 31(1), 13–23.
- Dijkgraaf, E. en R.H.J.M. Gradus (2011) De effecten van uitbesteding van afvalinzameling. *ESB*, 96(4621), 638–640.
- Dijkgraaf, E., R.H.J.M. Gradus en B. Melenberg (2003) Contracting out refuse collection. *Empirical Economics*, 28(3), 553–557.
- Gradus, R., E. Dijkgraaf en M. Wassenaar (2012) Heen en weer in privatisering afval. *ESB*, 97(4638), 394–396.
- Holst, B. van (2012) Reactie op: Heen en weer in privatisering afval. *ESB*, 97(4639/4640), 456.

SINDS 1916